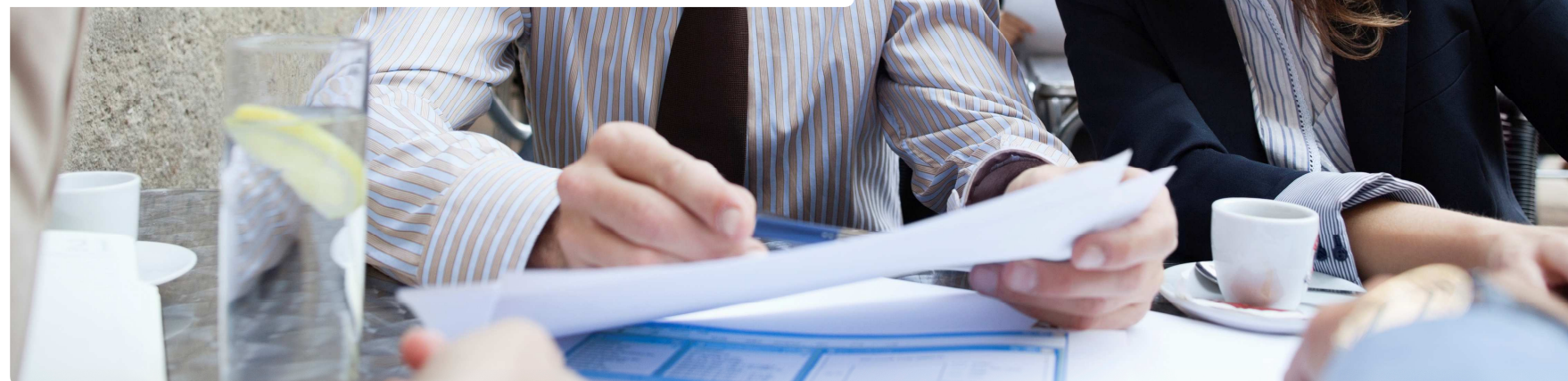

Jak zadbać o swoje finanse

Warsztat z oszczędzania i inwestowania

Grzegorz Chłopek, CFA

Agenda

- Uporządkowanie finansów osobistych
- Określanie własnego celu
- Inwestowanie – jak się do tego zabrać
- Jeden (!) slajd z teorii
- P/BV – dane historyczne dla USA i Polski
- Prognozowanie
- Podsumowanie

Jak skutecznie oszczędzać?

- ✓ Oszczędzaj od jak najwcześniejszych lat
- ✓ i docień siłę procentu składanego, bo
- ✓ • odkładanie w czasie decyzji o rozpoczęciu oszczędzania pociąga za sobą realne koszty

Agenda

- Uporządkowanie finansów osobistych
- Określanie własnego celu
- Inwestowanie – jak się do tego zabrać
- Jeden (!) slajd z teorii
- P/BV – dane historyczne dla USA i Polski
- Prognozowanie
- Podsumowanie

Uporządkowanie finansów osobistych

Utwórz oddzielne konta/rachunki:

- ✓ Inwestycyjne,
- ✓ Oszczędnościowe (ratunkowe),
- ✓ Koszty stałe (rachunki, kredyty),
- ✓ Duże wydatki (grudzień, samochód, wakacje, podatki),
- ✓ „Na życie” – konsumpcyjny.

Uporządkowanie finansów osobistych

Inwestycje a oszczędności

- ✓ **Inwestycje to dochodowe aktywa** (akcje, obligacje, lokaty, nieruchomości na wynajem) – *gra o sumie dodatniej*

- ✓ **Inwestycjami nie są:**
 - nieruchomości, w których mieszkamy,
 - wina, znaczki, monety, dzieła sztuki, stare samochody itp., bo nie przynoszą stałego dochodu – *gra o sumie zerowej*
 - Waluty (choć mogą być zabezpieczeniem spłaty kredytu hipotecznego) – *spekulacja opierająca się na dźwigni, przypominająca zwykłe zakłady*

Uporządkowanie finansów osobistych

Inwestycje a oszczędności

Oszczędności są **na czarną godzinę** (powinny starczyć na 6 do 12 miesięcy życia na zbliżonej stopie – bez naruszania inwestycji)

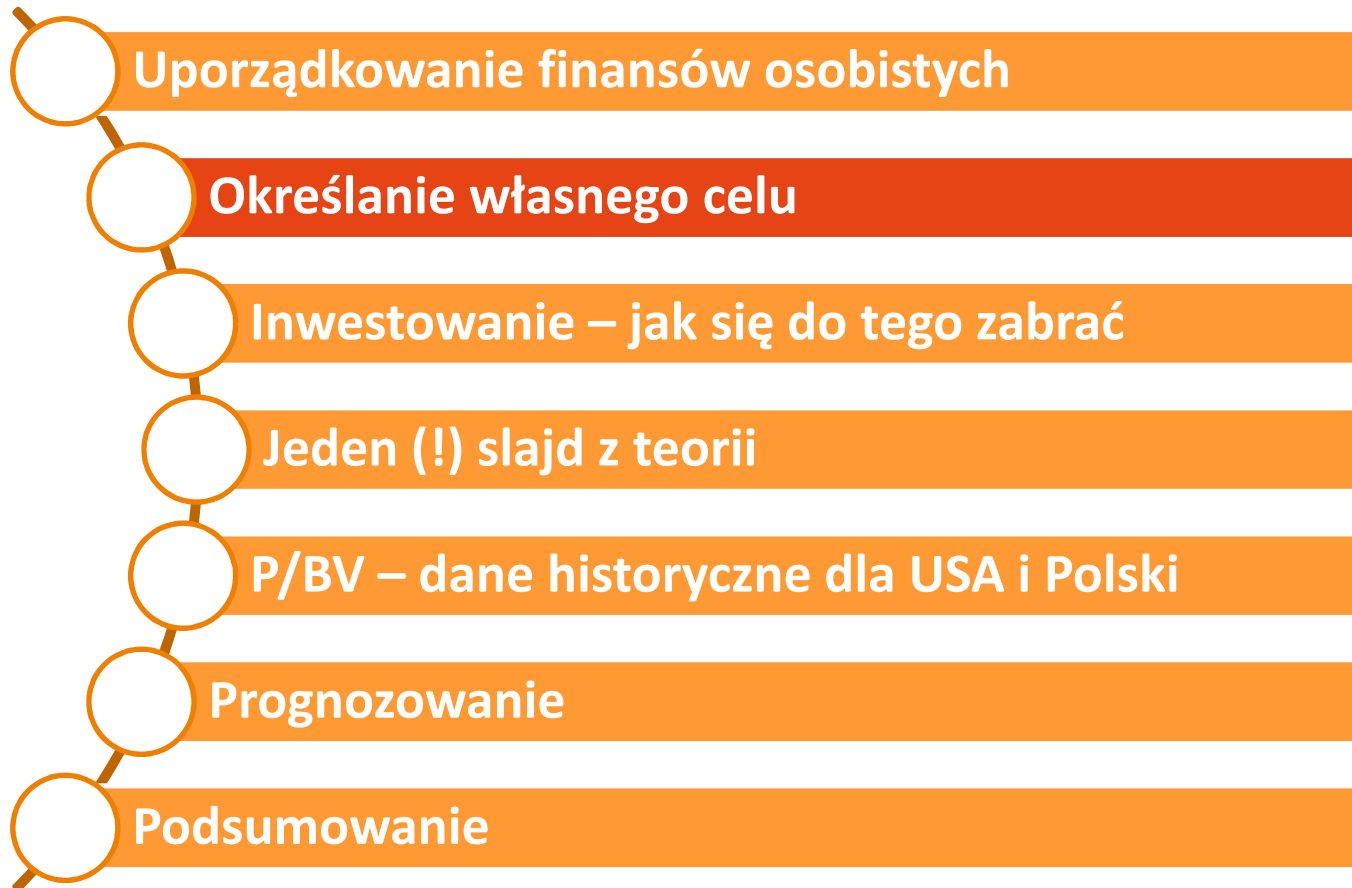

Uporządkowanie finansów osobistych

Dobre nawyki

- ✓ **Najpierw płać sobie** – regularnie wpłacaj w pierwszej kolejności na inwestycje
- ✓ **Sprawdź swój roczny cash flow** – poznaj swoje słabe punkty i sezonowość wydatków. Uwzględniaj tylko podstawową pensję/regularne dochody.
- ✓ **Nie korzystaj z karty kredytowej i kredytów konsumenckich** (wysokie odsetki).
- ✓ Jeśli używasz odroczonego podatku to **wpłacaj kwotę niezapłaconego podatku na lokatę** – zyskasz odsetki i nie będziesz zaskoczony gdy będziesz rozliczał PIT.
- ✓ Dodatkowe dochody (premie, ekstra zlecenia, podwyżki) zawsze dziel na pół – **połowę wpłać na inwestycje, a połowę na pozostałe rachunki**).

Agenda

Określanie własnego celu

Czas to największy sprzymierzeniec .

- ✓ **Im wcześniej zaczniesz** tym uzyskasz większe korzyści podatkowe i z % składanego
- ✓ Dla przykładu: **aby mieć blisko 100 tys zł** (obecnych) po **50** latach oszczędzania (zaczynamy jako 18-latek i tak do 68 roku) powinniśmy inwestować miesięcznie 32,9 zł (realnie)
- ✓ **Da nam to miesięcznie 292 zł** (wzrosty realne: 5,5% akumulacja, 3,5% renta)

	kwota	wartość		
lata	wpłacona	końcowa	zysk	podatek
1-10	3,9	44,5	40,6	7,7
11-20	3,9	26,1	22,1	4,2
21-30	3,9	15,3	11,3	2,1
31-40	3,9	8,9	5,0	0,9
40-50	3,9	5,2	1,3	0,2
1-50	19,7	100,0	80,3	15,3

kwoty w tysiącach zł

Określanie własnego celu

Czas to największy sprzymierzeniec...

- ✓ **Im wcześniej zaczniesz** tym uzyskasz większe korzyści podatkowe i z % składanego
- ✓ Dla poprzedniego przykładu **aby mieć blisko 100 tys zł** (obecných) po **30** latach oszczędzania (zaczynamy jako 35-latek i tak do 65 roku) powinniśmy inwestować miesięcznie 112 zł (realnie)
- ✓ **Da nam to miesięcznie 292 zł** (wzrosty realne: 5,5% akumulacja, 3,5% renta)

	kwota	wartość		
lata	wpłacona	końcowa	zysk	podatek
1-6	8,0	34,4	26,3	5,0
7-12	8,0	24,9	16,9	3,2
13-18	8,0	18,1	10,0	1,9
19-24	8,0	13,1	5,1	1,0
25-30	8,0	9,5	1,5	0,3
1-30	40,2	100,0	59,8	11,4

kwoty w tysiącach zł

Określanie własnego celu

• . zwłaszcza gdy uwzględnimy inflację (2%)

- ✓ Kontynuujemy poprzedni przykład: **aby mieć blisko 100 tys zł** (obecnych) po **50** latach będziemy potrzebować **269 tys zł**
- ✓ Da nam to miesięcznie **785 zł nominalnie**, za które kupimy tyle co obecnie za 292 zł (wzrosty nominalne: 7,61% akumulacja, 3,57% renta)
- ✓ Połowę kwoty zebranej uzyskamy dzięki wpłatom w pierwszych 12 latach.

	kwota	wartość		
lata	wpłacona	końcowa	zysk	podatek
1-10	4,4	119,8	115,5	21,9
11-20	5,3	70,1	64,8	12,3
21-30	6,5	41,1	34,6	6,6
31-40	7,9	24,0	16,1	3,1
40-50	9,6	14,1	4,5	0,8
1-50	33,7	269,2	235,5	44,7

kwoty w tysiącach zł

Agenda

- Uporządkowanie finansów osobistych
- Określanie własnego celu
- Inwestowanie – jak się do tego zabrać
- Jeden (!) slajd z teorii
- P/BV – dane historyczne dla USA i Polski
- Prognozowanie
- Podsumowanie

Jak inwestować?

- ✓ **Używaj prostych produktów TFI czy DFE** o maksymalnie szerokim indeksie (tzw. benchmarku) – dla akcji np. indeks WIG (zamiast WIG20, MWIG40 czy SWIG80)
- ✓ **Sprawdź koszty** – opłaty zwykle pobierane są od wpłaconej składki (często pobierana przy konwersjach) i za zarządzanie – w sposób ciągły każdego dnia
- ✓ **Nie spekuluj** – inwestuj regularnie i trzymaj się przyjętej strategii
- ✓ Jeśli chcesz zmienić strategię **zastanów się** dlaczego (zwykle ulegasz emocjom, bo jakieś aktywa generują wysoką stopę zwrotu, a Ty ich nie masz w portfelu)

Jak inwestować?

Zrób to w sposób prosty

- ✓ W pierwszej kolejności używaj produktów pozwalających na optymalizację obciążeń podatkowych. W Polsce to:
 - 1) **IKZE** (odliczenie podatkowe i zwolnienie z podatku od odsetek kapitałowych)
 - 2) **IKE** (zwolnienie z podatku od odsetek kapitałowych)
 - 3) **fundusze parasolowe** (odroczenie podatku do wypłaty)
- ✓ Inwestując podejmuj oddzielnie decyzję dotyczącą:
 - 1) kwoty, którą wpłacasz co miesiąc
 - 2) aktywów już zainwestowanych

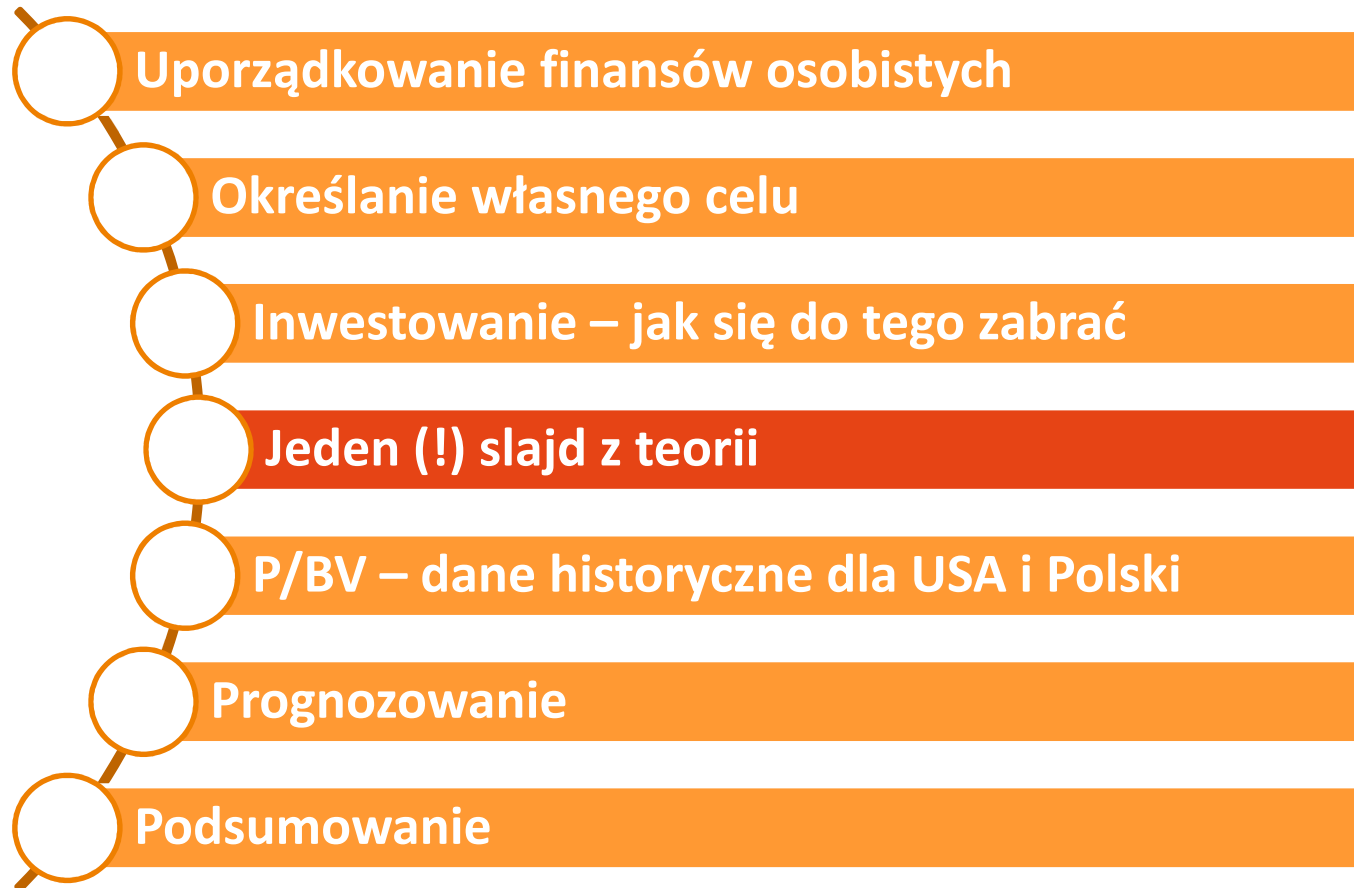

Jak inwestować?

Podjmowanie decyzji

- ✓ Zrób to w **15 min.** na podstawie prostych decyzji i informacji dostępnych w Internecie.
- ✓ Oceń gospodarkę na podstawie danych, które łatwo znajdziesz w Internecie:
 - Inflacja(NBP podnosi/obniża stopy co wpływa na cenę obligacji oraz akcji) - **koszty wpływają na zyski spółek.**
 - PKB (światowe PKB też - nie jesteśmy izolowaną wyspą) – **przekłada się na zyski spółek**
 - Bezrobocie i poziom płac – **konsumpcja wewnętrzna**
- ✓ Pamiętaj – giełda wyprzedza realną gospodarkę
- ✓ Nie podejmuj decyzji o inwestycjach np. w małe spółki albo spółki z jakiegoś sektora analizując indeks szerokiego rynku

Agenda

Nobel z ekonomii 2013

• . dla Amerykanów: Fama, Hansen i Shiller

O ile nie ma sposobu dokładnego przewidzenia cen akcji czy obligacji za kilka dni czy tygodni, to dzięki gruntownym badaniom noblistów okazało się, że daje się dość dokładnie przewidzieć szerokie pasmo cen w okresach rzędu 3-5 lat.

✓ Eugene Fama

W latach 60 wykazał, że ceny akcji są skrajnie trudne do przewidzenia w krótkim okresie, choćby dlatego, że wszystkie nowe informacje bardzo szybko są dołączane do wyceny. Konsekwencją odkrycia było powstanie i rozwój funduszy, opartych na giełdowych indeksach.

✓ Robert Shiller

Robert Shiller odkrył, że stosunek wyceny do dywidendy dąży do spadku kiedy jest wysoki, a ma tendencję wzrostową kiedy jest niski. Ten mechanizm działa nie tylko dla akcji, ale też dla obligacji i innych rodzajów aktywów.

✓ Peter Hansen

Lars Peter Hansen opracował statystyczną metodę, która nadspodziewanie dobrze testuje teorie racjonalnej wyceny aktywów.

Ich badania opierają się na zjawisku mean reversion

Informacja z www.polskieradio.pl z dnia 2013.10.14

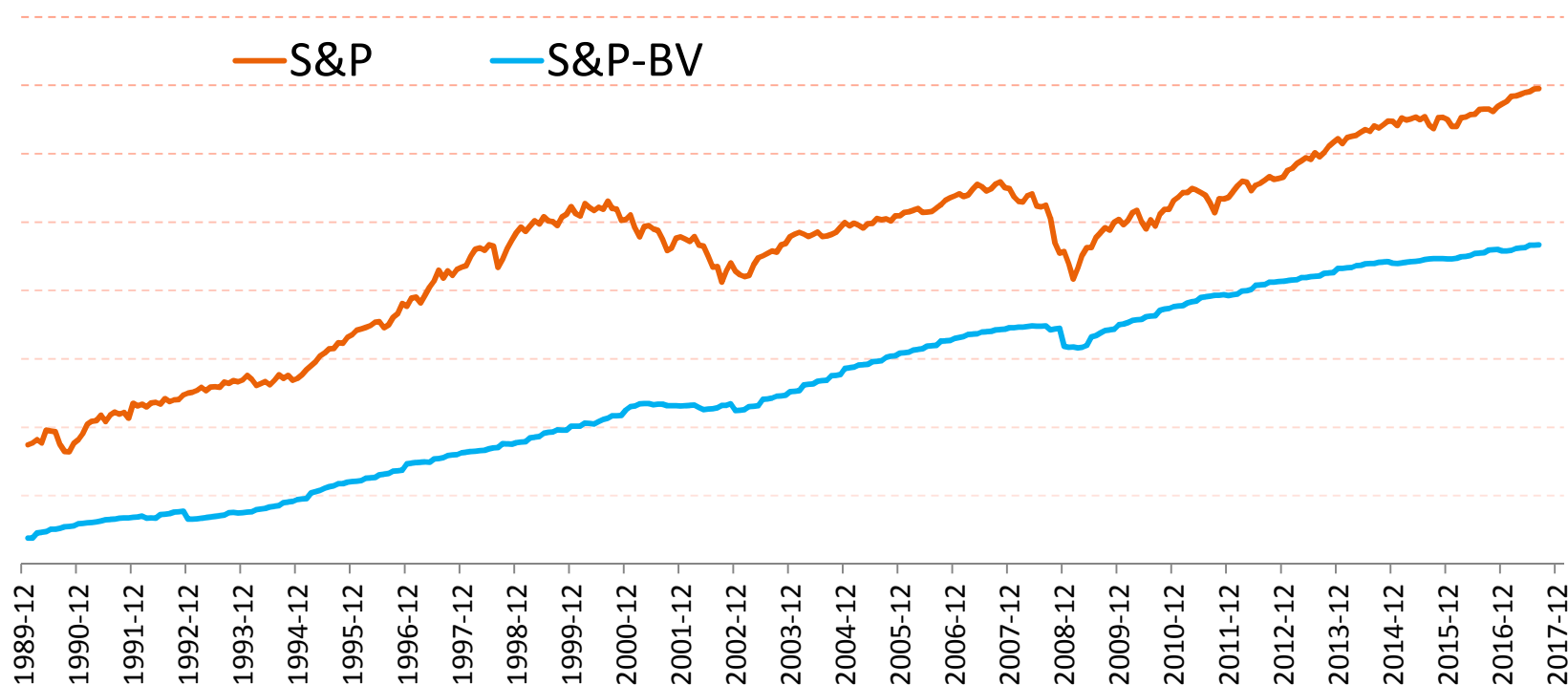
Agenda

- Uporządkowanie finansów osobistych
- Określanie własnego celu
- Inwestowanie – jak się do tego zabrać
- Jeden (!) slajd z teorii
- P/BV – dane historyczne dla USA i Polski**
- Prognozowanie
- Podsumowanie

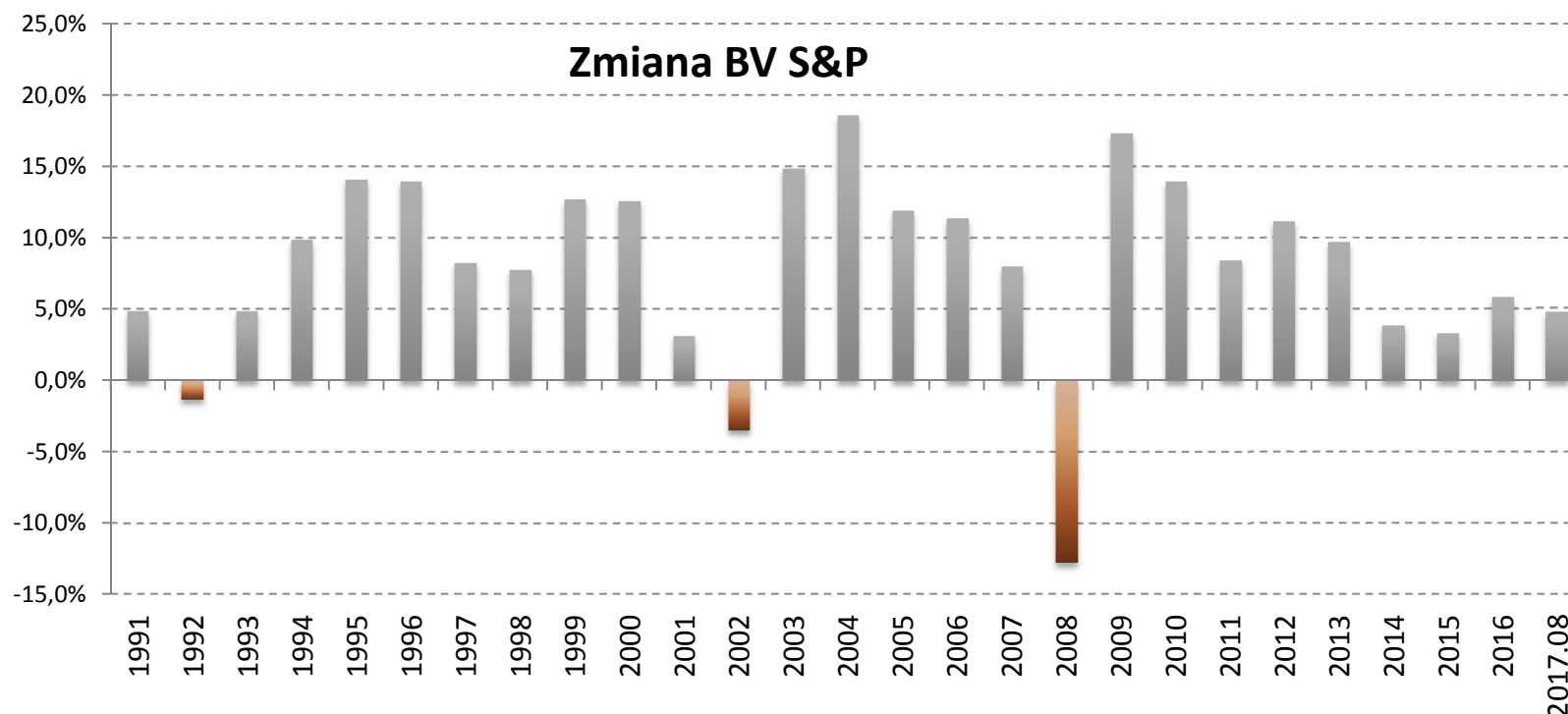
Rynek amerykański – P/BV w okresie 26,7 lat

- ✓ Wykres S&P 500 TR w skali logarytmicznej
- ✓ Wykres BV dla indeksu S&P 500 w skali logarytmicznej

Rynek amerykański – P/BV w okresie 26,7 lat

- ✓ Średni geometryczny wzrost **BV** – **8,0%**
- ✓ **Dwie ujemne wartości** – 1992 (spowolnienie), 2002 (po bańce internetowej) oraz 2008 (kryzys kredytów subprime)

Rynek amerykański – P/BV w okresie 26,7 lat

- ✓ Porównanie stóp zwrotu ze zmianą WK dla indeksu S&P TR oraz indeksu obligacji SBUSL ($C/WK_{1990} = 1,85$)

	S&P TR	WK S&P	Obligacje	Inflacja	C/WK
1991	30,5%	4,9%	15,3%	3,1%	2,30
1992	7,6%	-1,3%	7,2%	2,9%	2,51
1993	10,1%	4,9%	10,7%	2,7%	2,63
1994	1,3%	9,9%	-3,4%	2,7%	2,43
1995	37,6%	14,1%	18,3%	2,5%	2,93
1996	23,0%	14,0%	2,7%	3,3%	3,16
1997	33,4%	8,3%	9,6%	1,7%	3,89
1998	28,6%	7,8%	10,0%	1,6%	4,64
1999	21,0%	12,7%	-2,4%	2,7%	4,99
2000	-9,1%	12,6%	13,5%	3,4%	4,03
2001	-11,9%	3,1%	6,7%	1,6%	3,44
2002	-22,1%	-3,5%	11,6%	2,4%	2,78
2003	28,7%	14,9%	2,3%	1,9%	3,11
2004	10,9%	18,6%	3,5%	3,3%	2,91

Rynek amerykański – P/BV w okresie 26,7 lat

	S&P TR	WK S&P	Obligacje	Inflacja	C/WK
2005	4,9%	11,9%	2,8%	3,4%	2,73
2006	15,8%	11,4%	3,1%	2,5%	2,83
2007	5,5%	8,0%	9,0%	4,1%	2,77
2008	-37,0%	-12,7%	13,9%	0,1%	2,00
2009	26,5%	17,4%	-3,7%	2,7%	2,15
2010	15,1%	14,0%	5,8%	1,5%	2,17
2011	2,1%	8,4%	9,6%	3,0%	2,05
2012	16,0%	11,2%	2,0%	1,7%	2,14
2013	32,4%	9,7%	-2,7%	1,5%	2,58
2014	13,7%	3,8%	4,9%	0,8%	2,82
2015	1,4%	3,3%	0,8%	0,7%	2,77
2016	12,0%	5,8%	1,1%	2,1%	2,93
2017.08	11,9%	4,8%	3,1%	1,4%	3,13
liczba lat : 26,66	10,1%	8,0%	5,7%	2,3%	2,0%
odchylenie standardowe	17,4%	6,7%	5,9%	0,9%	

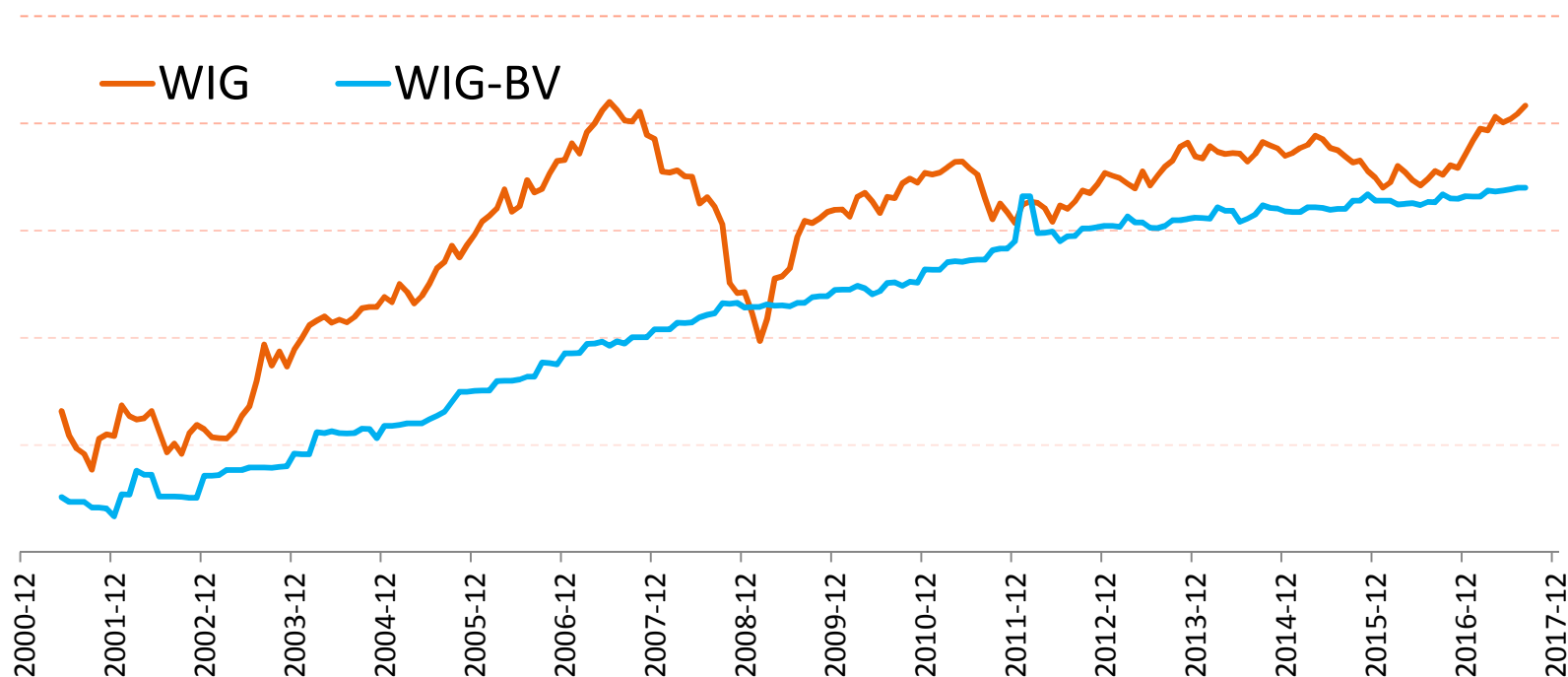
Rynek amerykański – P/BV w okresie 26,7 lat

- ✓ Średni geometryczny wzrost $BV_{S\&P500} - 8,0\%$
- ✓ Indeks wzrósł średnio o **10,1%**
- ✓ Różnica wynika ze wzrostu wskaźnika P/BV z poziomu 1,85 na koniec 1990 do 3,13 na koniec sierpnia 2017 roku – **średni wzrost to 2,0% rocznie**
- ✓ Spełnione jest równanie $(1 + 8,0\%) * (1 + 2,0\%) = (1 + 10,1\%)$
- ✓ **Equity risk premium** za podany okres wynosi **4,4p.p.** względem indeksu oraz 2,3p.p. względem BV
- ✓ Statystyki dla wskaźnika C/WK w okresie 1990/luty – 2016/grudzień
 - Liczba obserwacji : 1405
 - **Mediana :** **2,72**
 - Wartość średnia : 2,85
 - Wartość minimalna : 1,53 (2009/marzec)
 - Wartość maksymalna : 5,19 (2000/marzec)
 - Połowa drogi od minimum do maksimum : 2,82
 - **Wartość obecna :** **3,13 (2017/08/31)**
- ✓ Zmienność cen akcji jest bardzo duża
- ✓ **Zmienność zmian BV i stóp zwrotu z obligacji jest zbliżona**

0%	1,53
10%	2,07
20%	2,20
30%	2,44
40%	2,59
50%	2,72
60%	2,81
70%	2,91
80%	3,22
90%	4,07
100%	5,20

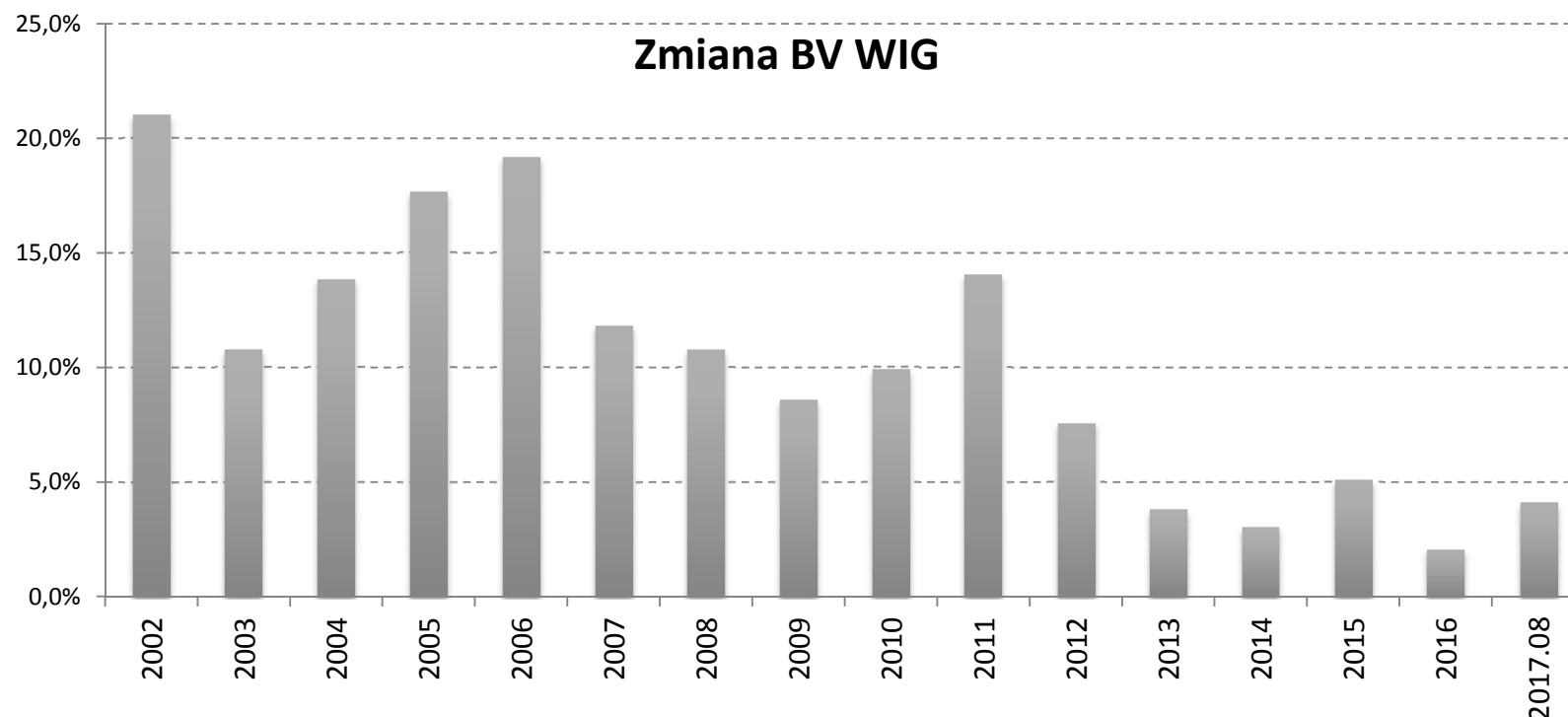
Rynek polski – P/BV w okresie 15,7 lat

- ✓ Wykres WIG w skali logarytmicznej
- ✓ Wykres BV dla indeksu WIG w skali logarytmicznej

Rynek polski – P/BV w okresie 15,7 lat

- ✓ Średni geometryczny wzrost **BV** – **10,3%**
- ✓ **Brak ujemnych wartości** – istotne zmniejszenie efektywności w ostatnich latach

Rynek polski – P/BV w okresie 15,7 lat

- ✓ Porównanie stóp zwrotu ze zmianą WK dla indeksu WIG oraz indeksu obligacji SBPLL/BondSpot index (rok 2001 C/WK = 1,46)

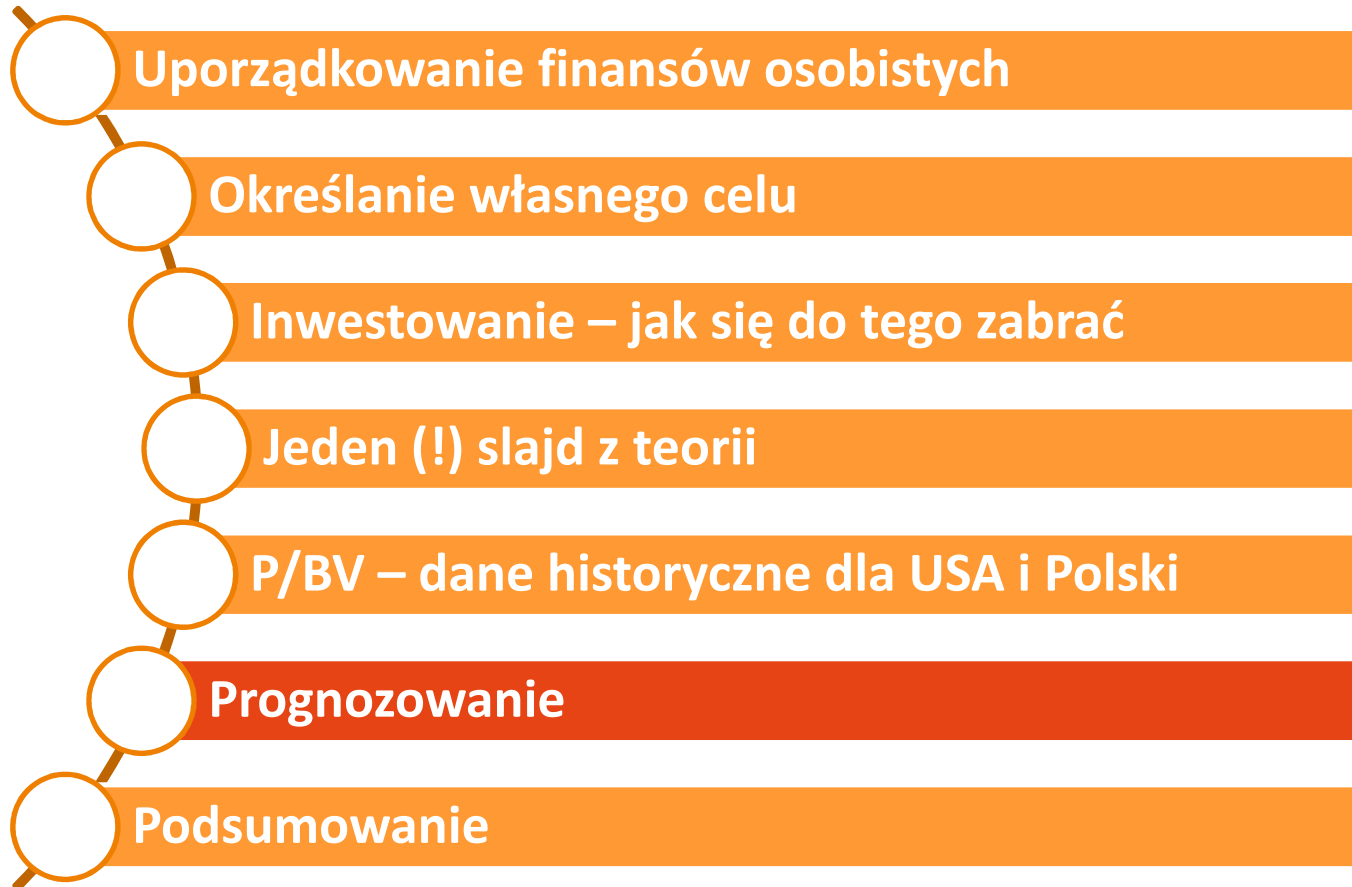
	WIG	WK WIG	Obligacje	Inflacja	C/WK
2002	3,2%	21,0%	20,0%	0,8%	1,24
2003	44,9%	10,8%	3,0%	1,7%	1,62
2004	27,9%	13,8%	8,8%	4,4%	1,82
2005	33,7%	17,7%	9,4%	0,7%	2,07
2006	41,6%	19,2%	5,2%	1,4%	2,46
2007	10,4%	11,8%	1,5%	4,0%	2,43
2008	-51,1%	10,8%	9,0%	3,3%	1,07
2009	46,9%	8,6%	4,2%	3,5%	1,45
2010	18,8%	9,9%	6,8%	3,1%	1,57
2011	-20,8%	14,0%	6,0%	4,6%	1,09
2012	26,2%	7,6%	14,1%	2,4%	1,28
2013	8,1%	3,8%	1,5%	0,7%	1,33
2014	0,3%	3,0%	9,9%	-1,0%	1,30
2015	-9,6%	5,1%	1,3%	-0,5%	1,11
2016	11,4%	2,1%	0,2%	0,8%	1,22
2017.08	25,5%	4,1%	3,7%	0,3%	1,47
liczba lat : 15,7	10,3%	10,3%	6,6%	1,9%	0,0%
Odch. stand.	25,7%	5,6%	5,2%	1,7%	

Rynek polski – P/BV w okresie 15,7 lat

- ✓ Średni geometryczny wzrost BV_{WIG} – **10,3%**
- ✓ Indeks wzrósł średnio o **10,3%**
- ✓ **Brak różnicy wyniku** ze znikomego wzrostu wskaźnika P/BV z poziomu 1,46 na koniec 2001 do 1,47 na koniec sierpnia 2017 roku – średni wzrost to 0,046% rocznie
- ✓ Spełnione jest równanie $(1 + 10,3\%) * (1 + 0,0\%) = (1 + 10,3\%)$
- ✓ **Equity risk premium** za podany okres wynosi **3,7p.p.** względem indeksu oraz 3,7p.p. względem BV
- ✓ Statystyki dla wskaźnika C/WK w okresie 2001/maj – 2016/grudzień
 - Liczba obserwacji : 818
 - **Mediana :** **1,40**
 - Wartość średnia : 1,56
 - Wartość minimalna : 0,85 (2009/luty)
 - Wartość maksymalna : 3,19 (2007/lipiec)
 - Połowa drogi od minimum do maksimum : 1,64
 - **Wartość obecna :** **1,47 (2017/04/28)**
- ✓ Zmienność cen akcji jest bardzo duża
- ✓ **Zmienność zmian BV i stóp zwrotu z obligacji jest zbliżona**

0%	0,85
10%	1,13
20%	1,19
30%	1,27
40%	1,32
50%	1,40
60%	1,51
70%	1,66
80%	1,86
90%	2,33
100%	3,19

Agenda

Prognozy - wstęp

Cena / wartość księgowa

- ✓ **Wartość księgowa rośnie** gdy spółka wypracowuje zysk lub emituje akcje (wpłaty akcjonariuszy) **a spada** gdy spółka wypłaca dywidendę lub ponosi straty
- ✓ **GPW podaje codziennie** skład indeksów z wyliczoną wartością wskaźnika dla cen zamknięcia dla każdej spółki
- ✓ Łatwo jest policzyć **wartość księgową** z danego dnia:

WK pakietu spółki w indeksie = Wartość pakietu spółki w indeksie/ wskaźnik CWK

Wystarczy policzyć sumę WK pakietów spółek w indeksie

Prognozy – krok 1

- ✓ Jaki jest potencjał rynku (WK_{WIG} z dnia 2017/08/31)?
- ✓ Kupujemy akcje po wartości zbliżonej do mediany wskaźnika
- ✓ Wartość indeksu wynika z pomnożenia WK przez wartość współczynnika
- ✓ Zakładany średni wzrost $WK_{WIG} = 8\%$
- ✓ Zakładamy, że w ciągu pięciu lat raz doświadczymy *mean reversion*

	WK	Indeks (ceny)	C/WK
0	44 311	64 974	1,47
1	47 856		
2	51 685		
3	55 820		
4	60 285		
5	65 108	91 151	1,40
[5]/[0]	1,469	1,403	0,955
rocznie	8,0%	7,0%	-0,9%

Potencjał rynku wynosi 7,0% rocznie - jest niższy od wzrostu WK

Spełnione jest równanie $(1 + 8,0\%) * (1 - 0,9\%) = (1 + 7,0\%)$

Prognozy – krok 1

- ✓ Jaki jest potencjał rynku (WK_{WIG} z dnia 2017/08/31) ?
- ✓ Kupujemy akcje powyżej mediany wskaźnika (np. przy $C/WK = 2,33$)
- ✓ Wartość indeksu wynika z pomnożenia WK przez wartość współczynnika
- ✓ Zakładany średni wzrost $WK_{WIG} = 8\%$
- ✓ Zakładamy, że w ciągu pięciu lat raz doświadczymy *mean reversion*

	WK	Indeks (ceny)	C/WK
0	44 311	103 245	2,33
1	47 856		
2	51 685		
3	55 820		
4	60 285		
5	65 108	91 151	1,40
[5]/[0]	1,469	0,883	0,601
rocznie	8,0%	-2,5%	-9,7%

Potencjał rynku wynosi -2,5% rocznie – strata wynika z przeszacowania wycen akcji (C/WK)

Spełnione jest równanie $(1 + 8,0\%) * (1 - 9,7\%) = (1 - 2,5\%)$

Prognozy – krok 1

- ✓ Jaki jest potencjał rynku (WK_{WIG} z dnia 2017/08/31) ?
- ✓ Kupujemy akcje poniżej mediany wskaźnika (np. przy $C/WK = 1,13$)
- ✓ Wartość indeksu wynika z pomnożenia WK przez wartość współczynnika
- ✓ Zakładany średni wzrost $WK_{WIG} = 8\%$
- ✓ Zakładamy, że w ciągu pięciu lat raz doświadczymy *mean reversion*

	WK	Indeks (ceny)	C/WK
0	44 311	50 072	1,13
1	47 856		
2	51 685		
3	55 820		
4	60 285		
5	65 108	91 151	1,40
[5]/[0]	1,469	1,820	1,239
rocznie	8,0%	12,7%	4,4%

Potencjał rynku wynosi 12,7% rocznie – zysk wynika z przeszacowania wycen akcji (C/WK)

Spełnione jest równanie $(1 + 8,0\%) * (1 + 4,4\%) = (1 + 12,7\%)$

Prognozy – krok 2

- ✓ Jaki jest potencjał inwestycji po uwzględnieniu kosztów zarządzania, np. w funduszu ?
- ✓ Opłaty za zarządzanie w TFI dla funduszy akcyjnych wahają się od 3,5% do 4,0%.
- ✓ Tabela pozwala w szybki ale przybliżony sposób oszacować potencjał inwestycji przy założeniu, że WK indeksu rośnie w tempie 8% średnio w ciągu 5 lat a w okresie tym raz doświadczymy *mean reversion*

centyl	rozkład c/wk	mediana średnia	stopa zwrotu	opłata za zarządzanie	moja stopa zwrotu
0%	0,85	1,40	19,3%	3,5%	15,8%
10%	1,13	1,40	12,7%	3,5%	9,2%
20%	1,19	1,40	11,6%	3,5%	8,1%
30%	1,27	1,40	10,1%	3,5%	6,6%
40%	1,32	1,40	9,3%	3,5%	5,8%
50%	1,40	1,40	8,0%	3,5%	4,5%
60%	1,51	1,40	6,4%	3,5%	2,9%
70%	1,66	1,40	4,4%	3,5%	0,9%
80%	1,86	1,40	2,0%	3,5%	-1,5%
90%	2,33	1,40	-2,5%	3,5%	-6,0%
100%	3,19	1,40	-8,4%	3,5%	-11,9%

Prognozy – krok 3

- ✓ Jaki jest potencjał inwestycji po uwzględnieniu **kosztów zarządzania i alternatywnej inwestycji** ?
- ✓ Porównanie z **inwestycjami bezpiecznymi** np. obligacjami.
- ✓ **Obligacje skarbowe** pięcioletnie można kupić z rentownością ok. 2,58% (rentowność obligacji WS0922 z fixingu na platformie BondSpot z dnia 2017/08/31)

Przy założeniach z poprzednich slajdów potencjał inwestycji w fundusz polskich akcji wynosi

3,5% rocznie (7,0% - 3,5%) > 2,6%

Oznacza to, że rynek polskich akcji oferuje dla inwestora indywidualnego (inwestycje w fundusz akcyjny polskich akcji) nieznacznie wyższy potencjał wzrostu w relacji do obligacji choć przy dużo większym ryzyku (ale czy faktycznie jest ono większe ?)

Po prognozach - Inwestycje

Oszacowanie atrakcyjności rynku

Pamiętaj: żaden polski fundusz inwestycyjny **nie odwzorowuje wiernie** indeksu, więc odchylenia stóp zwrotu mogą być duże – w długim okresie nie powinny one być istotne (z dokładnością do opłaty za zarządzanie)

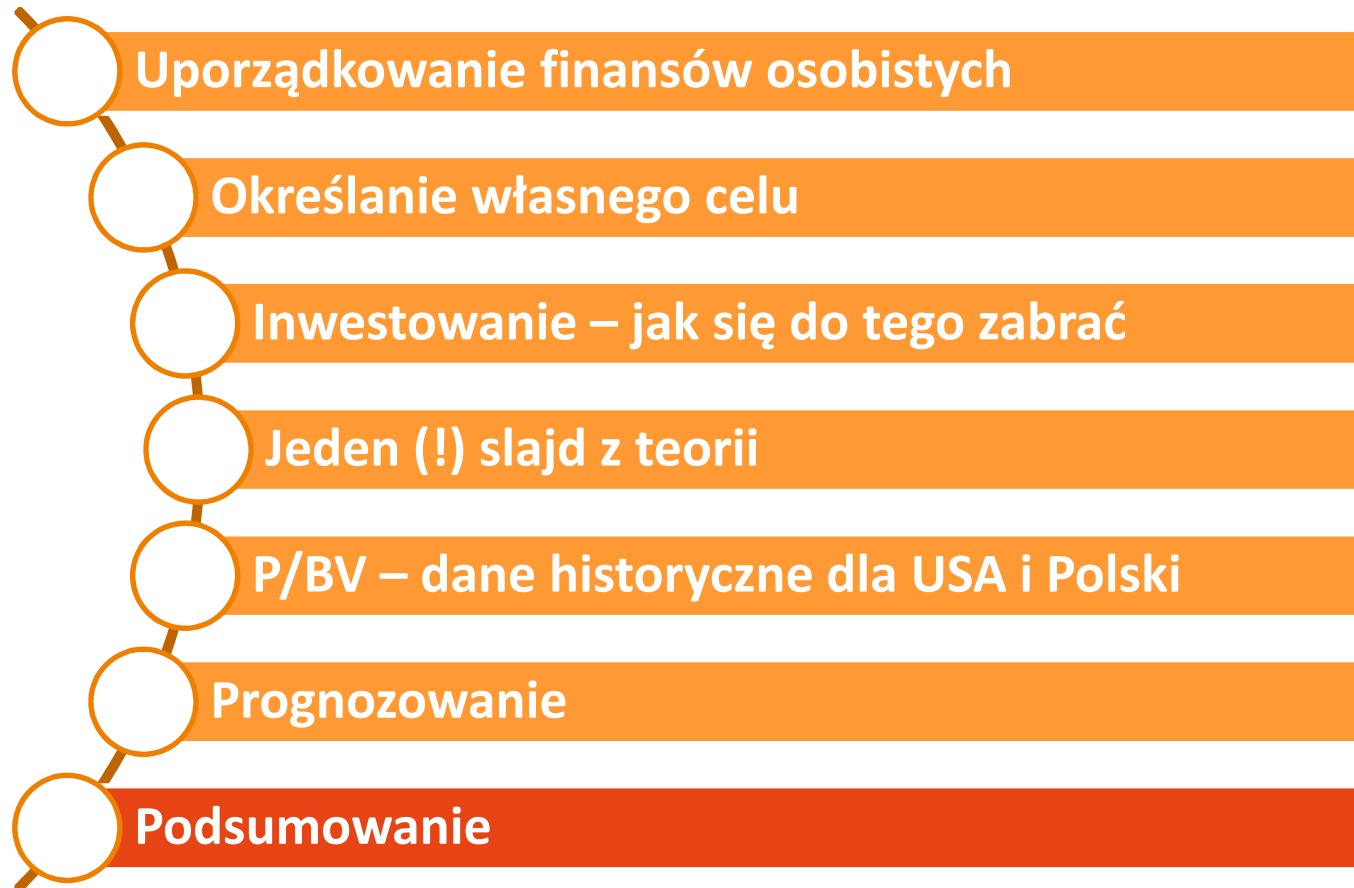
- Wybierz fundusz, który ma dobry **track record**
- Poruszaj się tylko pomiędzy **prostymi produktami**, które inwestują na rynku, który jesteś w stanie ocenić niezależnie (np. czy potrafisz przeanalizować rynek turecki ?)

Po prognozach - Inwestycje

Podejmowanie decyzji inwestycyjnej

- ✓ **Dla nowej składki** – ustal poziom wskaźnika C/WK przy jakim kupujesz akcje, a przy jakim nabywasz obligacje ewentualnie lokaty (fundusz gotówkowy)
- ✓ **Dla aktualnych aktywów** - ustal poziom wskaźnika C/WK, przy którym zamieniasz akcje na obligacje, ewentualnie na lokaty (fundusz gotówkowy), a przy jakim robisz na odwrót
 - Nie zmieniaj wszystkiego na raz (może to być np. stopniowe realokowanie z akcji na gotówkowy im wyższy jest poziom C/WK)
 - Inną strategią jest pozwolić aktywom maksymalnie rosnać przy założeniu, że jeśli ceny zaczną spadać i spadną od ostatniego maksimum o x% to realizujesz konwersję (*stop loss*)

Agenda

Pamiętaj by Twoja strategia inwestycyjna opierała się na następujących zasadach:

- ✓ Inwestuj **regularnie i długoterminowo**,
reinvestuj zyski
- ✓ Kupuj z **marginem bezpieczeństwa**
- ✓ **Dywersyfikuj portfel** (kupuj szeroki indeks,
który jesteś w stanie przeanalizować)
- ✓ Przed podjęciem decyzji inwestycyjnej
(a zmianą strategii tym bardziej) odrób pracę
domową – **ocień atrakcyjność**

Pamiętaj by Twoja strategia inwestycyjna opierała się na następujących zasadach:

- ✓ Nie patrz na tłum – **myśl samodzielnie**
- ✓ **Obserwuj rynek raz w tygodniu** by upewnić się, że warunki się istotnie nie zmieniły
- ✓ Kontroluj koszty i podatki
- ✓ Pamiętaj, by sprzedać w wyznaczonym momencie (nie bądź chciwy) **zgodnie z przyjętą strategią**

**Największym zagrożeniem dla skutecznego
inwestowania jesteś TY sam**

Najlepsze IKZE i IKZE znajdziesz na nnikze.pl

[Logowanie](#) [O serwisie Klienta](#) [Kontakt](#)

[Sprawdź ile możesz zyskać](#) [Dlaczego warto](#) [Notowania](#) [FAQ](#)

**Jesteśmy najlepsi
– zajęliśmy 1 miejsca
w rankingach IKE i IKZE
w DFE "Rzeczpospolitej".**

Konto IKZE

Konto IKE

**nationale
nederlanden**